

Konec slevy jízdného, stavba hospiců. Jak politici chtějí řešit stárnoucí Česko

V roce 2050 bude podle odhadů statistiků třetina populace ve věku nad 65 let. Zajištění důstojného stáří pro všechny seniory, kteří potřebují péči, pokulhává už dnes a do budoucna to bude čím dál větší problém. MF DNES se zeptala zástupců politických stran, které mají šanci dostat se po volbách do Sněmovny, jak situaci chtějí řešit.

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký odhaduje, že v Česku dosud neúspěšně čeká na místo v domově pro seniory 10 až 15 tisíc lidí. Důvod to má jednoduchý. Kapacity domovů pro seniory se za poslední roky nijak nenavýšily, ačkoli lidí v důchodovém věku přibývá. A čekací doby se pohybují v rozmezí měsíců až let.

Péči o svého stárnoucího nebo nemocného blízkého tak často zastává rodina. Podle odhadů organizace Diakonie je v Česku zhruba milion neformálních pečujících – lidí, kteří se o někoho z rodiny starají.

Všichni lídři chtějí stavět nové domovy důchodců. Koalice Spoluby dokonce zrušila slevy na jízdném, aby byly na domovy peníze.

Markéta Pekarová Adamová z koalice Spolu by seniorům na jedné straně ubrala, aby jim mohla přidat na druhé. Konkrétně by zrušila 75% slevu na veřejnou dopravu, kterou prosadilo hnutí ANO. „Musíme hledat úspory na výdajové stránce rozpočtu, které pak vhodně využijeme například právě na výstavbu nových domovů pro seniory. Mám tím na mysli zbytečné výdaje, jako jsou například dotace na jízdné. Jejich ušetřením získáme ve státním rozpočtu zhruba 6 miliard," navrhuje Pekarová Adamová.

Podle současné ministryně práce Jany Maláčové (ČSSD) je potřeba počty lůžek v domovech navyšovat minimálně o dva tisíce ročně. Investici vyčíslila na 5 miliard korun z rozpočtu. Zaměřit se ale také chce na podporu domácí péče.

„Většina seniorů chce zestárnout doma. Proto je potřeba více podporovat nejen terénní a ambulantní služby, ale také ocenit neformální péči. Neformální pečující (*většinou příbuzní či blízcí – pozn. red.*) by nově měli pobírat pečovatelskou mzdu, aby nebyli odkázáni na dávky," říká Maláčová. V pondělí vláda schválila strategii, jak se připravit na stárnutí Čechů, jedním z konkrétních výstupů je i příspěvek na péči pro příbuzné. Jeho výše ale už bude na příštím kabinetu.

Domácí péči podporuje i hnutí ANO, které by chtělo prosadit i výstavbu nových sociálních služeb. Podle poslankyně Jany Pastuchové k tomu přispěje i nový stavební zákon.

Výstavbu nových zařízení pro seniory by podpořila většina oslovených stran. Někteří by s tím začali nejprve v krajích, kde jsou kapacity v domovech nejnižší.

„Vývoj společnosti je neúprosný, a proto musíme začít stavět. Pořád máme kraje, jako je například Vysočina, kde v celém kraji není žádný hospic, nebo kraje, které kvůli vystěhování stárnou rychleji. Tam chceme začít," přibližuje předseda hnutí Přísaha Robert Šlachta.

Piráti by se zase rádi zaměřili na budování menších center a zařízení komunitního typu. Sloužit by měla lidem, kteří nemají blízkou rodinu, nechtějí žít sami nebo potřebují odbornou péči. Prioritně ale chtějí Piráti podpořit služby domácí péče. „Prosadíme rozvoj péče komunitní a terénní především v domácím prostředí, včetně všestranné podpory rodinných pečujících," jmenuje poslankyně Olga Richterová (Piráti).

Fronta na místo v domově

Domovy pro seniory podle ministerstva práce každoročně odmítají desetitisíce žádostí o přijetí. Nutno ale dodat, že senioři si často žádosti posílají do více domovů. Neexistuje systém, který by všechny jejich přihlášky vyřadil z evidence, pokud člověka některé zařízení přijme. Existují tak pouze odhady.

Jana Pastuchová (ANO): „Podporujeme výstavbu nových kapacit zařízení sociálních služeb. Klíčová je spolupráce s obcemi a kraji. Ty vytipují pozemky, zajistí stavby či rekonstrukce a stát pomůže s výstavbou a provozem."

Markéta Pekarová Adamová (Spolu): „Hledejme úspory na výdajové stránce rozpočtu, které využijeme na výstavbu nových domovů pro seniory. Mám na mysli zbytné výdaje, jako jsou dotace na jízdné."

„O nedostatečné nabídce hovoří profesní komory, výzkumy i uživatelé. Jen nikdo vlastně neví, co jsou relevantní čísla. Slyšíme o tisících neuspokojených žádostí. Jenže lidé si dávají mnohdy několik žádostí najednou a mnozí navíc raději s předstihem. Někteří experti proto tvrdí, že každé takové číslo je třeba pokrátit na čtvrtinu," přibližuje radní hlavního města pro oblast zdravotnictví Milena Johnová.

Jaká je skutečnost, může napovědět průzkum společnosti EY pro Asociaci poskytovatelů sociálních služeb. Podle něj pouze 12 procent domovů odpovědělo, že nemusí zájemce odmítat. U zbylých zařízení se počet odmítnutých žádostí pohybuje od jednotek až po stovky.

Domovy, které uvedly, že by rády kapacitu rozšířily, by v průměru okamžitě zaplnily 27 míst. Do roku 2050 se pak bude muset zvýšit počet míst v klasických domovech pro seniory i v domovech se zvláštním režimem, které pečují hlavně o lidi s Alzheimerem, více než dvojnásobně.

Olga Richterová (Piráti + STAN): „Péče o seniory nemusí být jen o domovech pro seniory. Chceme, aby lidé měli možnost žít co nejdéle, ale přitom kvalitně ve svém přirozeném prostředí."

Jana Maláčová (ČSSD): „Počty lůžek v zařízeních pro seniory je potřeba systematicky navyšovat, a to minimálně o dva tisíce ročně."

Róbert Šlachta (Přísaha): „Vývoj společnosti je neúprosný, musíme začít stavět. Máme kraje, jako je Vysočina, kde není žádný hospic, nebo kraje, které stárnou rychleji. Tam chceme začít."

„Rodiny klientů za námi často chodí ve složité životní situaci, kdy již nejsou schopny se plnohodnotně o své rodiče či prarodiče postarat. Nemůžou již být u nich kvůli svým ostatním povinnostem 24 hodin denně a 365 dní v roce, protože ten, kdo trpí Alzheimerovou nemocí, vyžaduje právě takové nasazení," upozorňuje ředitelka společnosti Alzheimercentrum Magdaléna Tarcalová.

Společnost zřizuje v Česku třináct zařízení a potvrzuje, že zájem o místa je velký. „U některých center je volných pár posledních míst, která se snažíme plnit především akutními žádostmi. Některá centra jsou zcela plná a desítky klientů čekají na umístění," dodává Tarcalová.

Milion pečujících

10–15 tisíc lidí čeká podle odhadů v Česku na místo v domově pro seniory.

Další lidé pečují o staré příbuzné doma, ovšem často nevědí, kam a na koho se obrátit. „Neformální pečující jsou často neviditelní. Začínají pozvolna dvěma hodinami týdně. Pak doba narůstá, až pečují třeba dvacet hodin týdně. Jako pečujícího ale často sami sebe nevnímají," popisuje socioložka Olga Starostová z Institutu důstojného stárnutí.

Údajně takto o své příbuzné pečuje milion lidí. Pečujícím doma chce pomoci z politických stran například Trikolóra. „Zlepšíme výpočet důchodu pro pečující osoby," slibuje expert Trikolóry Václav Krása.

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/stari- Duchod-cesko-politici-volby-finance-senior.A210915_204528_domaci_albe